

Saksframlegg

GRATIS LEIRSKOLEAKTIVITETER FOR ELEVER I GRUNNSKOLEN

Arkivsaksnr.: 04/31974

Forslag til innstilling:

Bystyret tar sak om leirskolevirksomhet til orientering og slutter seg til de rammer som foreslås for videre arbeid.

Bakgrunn for saken.

Det har gjennom en årrekke vært gjennomført leirskoleopphold i løpet av skoleløpet for de aller fleste elever i grunnskolen i Trondheim, som i mange andre kommuner. Det har også de senere årene blitt tydeliggjort hvilke problemstillinger som er knyttet til dette, både med hensyn til hvilke lovmessige forpliktelser som gjelder, kostnadene ved gjennomføringa og ikke minst den utbredte foreldrebetalinga som har vært vanlig. I denne saken gjør rådmannen rede for hva som er situasjonen etter at både sentrale og lokale vedtak er iverksatt og foreslå rammer for videre arbeid.

Statlige føringer.

Læreplanverket for den 10- årige grunnskolen legger vekt på bruk av ute- og fritidsaktiviteter innenfor rammene av den vanlige undervisninga, der leirskole kan være et alternativ. Skolene står derfor fritt til å velge ulike former for uteaktiviteter. Det er altså ikke pålagt å gjennomføre leirskole.

Lovbestemmelsen om rett til gratis grunnskoleopplæring er innskjerpet i 2003 og formuleres nå slik i § 2-15 i Opplæringsloven:

”Elevane har rett til gratis offentlig grunnskoleopplæring. Kommunen kan ikkje krevje at elevane eller foreldra dekkjer utgifter i samband med grunnskoleopplæringa, til dømes utgifter til undervisningsmateriell, transport i skoletida, leirskoleopphald, ekskursjonar eller andre turar som er ein del av grunnskoleopplæringa.”

Kommunale føringer.

Rådmannen redegjorde for situasjonen og ny lovbestemmelse i formannskapssak 03/32308: Gratisprinsippet i grunnskolen og konsekvenser for leirskoleaktivitet.

Videre omhandlet bystyrets budsjettvedtak for 2004 leirskole spesielt i eget avsnitt:

”Det innføres gratis leirskole eller et annet tilsvarende tilbud for alle elever i Trondheim. Vi mener det er mulig å finne felles tilbud i et samarbeid med andre regionale aktører, som vil medføre en lavere kostnad ved kjøp av leirskoleopphold enn det man i snitt opererer med i dag. Rådmannen bes fremme en egen sak om dette vedtaket”.

Økonomi.

Leirskolevirksomheten inneholder tre utgiftskomponenter:

- a. lønn til leirskolelærer som har ansvar for det pedagogiske opplegget
 - b. elevkostnader som reise, kost og losji
 - c. lønn til egne lærere som følger med

Tilskudd til leirskolelærer er øremerket og refunderes fra Fylkesmannen etter søknad fra kommunen. For å få tilskudd må leirskoleoppholdet ha en varighet på minst 3 overnattinger.

Tilskuddet kan søkes for leirskolelærer på bemannet leirskole, eller en lærer fra egen skole på ubemannet leirskole og for lærer med uteskoleopplegg med minst 3 overnattinger i sammenheng. Tilskuddet kan altså bare benyttes til leirskolelærer og dekker ikke mer enn det.

Når skolene velger et eget opplegg er det krav om at det pedagogiske opplegget skal være godkjent av rektor før det kan søkes tilskudd.

Staten hadde tidligere også et generelt leirskoletilskudd til kommunene, som skulle dekke øvrige kostnader.

Trondheim kommune

Dette beløpet utgjorde ca. 2 mill for Trondheim da det ble bakt inn i rammetilskuddet til kommunen i 2003.

I skolebudsjettet for 2004 er det av bystyret bevilget 2,7 mill. til gratis leirskoleopphold for å kompensere for den foreldrebetalinga som var blitt sedvane.

Samlet sett ligger det i skolebudsjettet for 2004 kr. 4,7 mill til å dekke elevkostnader og ekstra lønn til egne lærere.

I henhold til gjeldende avtale beregnes i dag fra kr. 6000,- til 10000,- i ekstrakostnad pr. lærer for 4 leirskoledøgn.

Leirskole- og uteskoleopplegg på skolene i Trondheim i 2004

Bemannet leirskole.

I 2004 er det 38 av 41 skoler som drar til bemannet leirskole. Grunnen til at så mange skoler velger dette alternativet er at barna, foreldrene og skolen ønsker et slikt opplegg. Enhetsstyrene på disse skolene har et vedtak om at barna skal dra på bemannet leirskole på

6. eller 7.trinn. I tillegg har det betydning at leirskolemidlene pr. elev har økt. Alle elever kan nå reise til en bemannet leirskole uten å betale noe selv.

6 av skolene som i 2004 drar til en bemannet leirskole sier de vurderer andre opplegg som ubemannet leirskole eller eget utskoleopplegg.

Ubemannet leirskole.

Tre av barneskolene i Trondheim har i 2004 et eget leirskoleopplegg:

1. Berg skole drar til Gjevilvasshytta i Trollheimen

Elevene på 7.trinn har et 4 dagers opphold. Opplegget er laget i samarbeid med Trondhjem Turistforening.

Ansatte på hytta lager maten.

Pris pr. elev/ alle utgifter: kr.1859,-

2. Ranheim skole drar til Saltøya i Åsenfjorden.

Elevene på 6.trinn har et 4 dagers opphold. Skolen, lærerne og elevene har i samarbeid laget et opplegg.

Pris pr. elev kr. 350,-

3. Lade skole drar til Ånes i Aure

Elevene på 6.trinn har et 3 dagers opphold. Lade skole har laget opplegget.

Pris pr. elev kr. 830,-

Leirskoletilbud i Sør- Trøndelag

Leirskoleopplegg som benyttes eller som kan benyttes av skolene i Trondheim.

<u>Bemannet leirskole</u>	<u>Pris pr.elev/Døgnpris</u>	<u>Skyss</u>	<u>Skolens utgift pr.elev:</u>
<u>(4 døgn)</u>			
Hitra leirskole	1200,-/300,-	200,-	1400,-
Søvassli leirskole	990,-/247,50	200,-	1190,-
Haugen Gård	1200,-/300,-	300,-	1500,-
Drageid leirskole	1700,-/425,-	300,-	2000,-
Storwartz miljøleirskole	1450,-/362,50	250,-	1700,-
Fjellskolen på Oppdal	1500,-/375,-	300,-	1800,-

Trondheim kommune

Alle disse leirskolene benyttes av skoler i Trondheim, unntatt Fjellskolen på Oppdal.

De bemannede leirskolene varierer i pris, men de fleste skolene i Trondheim velger å dra til Drageid leirskole selv om den er dyrest. 17 av skolene i Trondheim reiser til Drageid. Skolene begrunner valget sitt med at Drageid har det beste leirskoletilbudet.

De skolene som velger et billigere leirskolealternativ, har i tillegg til et leirskoleopphold også penger til et uteskoleopplegg for andre elever enn de som drar på leirskole.

Ubemannet leirskole	m/ pris pr. elev	Skyss	Mat	Pris pr. elev
Fjellskolen på Oppdal	375,-	300,-	200,-	875,-

Fjellskolen har laget et program som kan benyttes som en ramme rundt leirskoleoppholdet.

Fjellskolen vil ha en representant tilstede ved ankomst og avreise for å gi informasjon om bygget og området rundt.

Uteskoleopplegg.

Museet i Rissa, KYSTENS ARV

Museet kan tilby dagsprogram for elevgrupper fra Trondheim. Dagsprogrammet er lagt opp rundt kystkultur med segling, roing av joller, fiske, båtbygging og ellers dreier det seg om sjøliv og fiske. Det er tilbud om overnatting i naust. Maten kan elevene og lærere ordne selv.

Pris pr. elev pr. døgn med overnatting: kr. 290,-

Mat (selvhushold) kr. 50,-

Pris pr. elev kr. 340,-

Skyss kr. 50,-

Utgift pr. elev kr. 390,-

Dette er en døgnpris som tilsvarer prisen på en bemannet leirskole, men de fleste som besøker museet er der en eller to dager. Museet har ikke etablert leirskole, men baserer seg på at skolene har opphold fra en til to dager.

Åpningstid for skoleelever er i vår- og høsthalvåret.

Bynære markaområder:

Byen er omgitt av en fantastisk natur. Det er en utfordring å sikre at byens barn og ungdom tilbys opplevelser i marka. Trondheim har unike kvaliteter for fysisk aktivitet i de bynære markaområdene. Grunnskolen har en viktig utfordring mht å ta vare på unges fysiske vokster. Gjennom tilrettelagte aktiviteter skal skolen bidra til en sunn fysisk utvikling.

(Kommuneplanens strategidel 2001- 2012)

Rådmannen ønsker tilrettelegging i marka for å oppnå økt uteaktivitet og friluftsliv i skolen.

Frøset gård i Bymarka

Dronning Mauds Minne Høgskole (DMMH) skal tilrettelegge Frøset gård for sambruk med Trondheim kommune innenfor områdene uteskole, alternativ leirskole og lignende:

- Det er den enkelte skole i Trondheim kommune som gjør avtale med DMMH. Trondheim kommune informerer skolene om tilbud på Frøset gård.

- Skoler på Byåsen og Heimdal kan i starten være aktuelle skoler å samarbeide med for DMMH.

- Studenter på DMMH skal brukes i undervisninga sammen med lærer

- Tilbud fra DMMH til skolene: Uteskolekurs for lærere og SFO- ansatte

Trondheim kommune

Mikstura (Greina) i Bymarka

Mikstura er ei hytte som disponeres og benyttes av Granskogen skole. Rektor leier ut hytta til skoler og organisasjoner i Trondheim. Hytta har sengeplass til 15 og det er en lavvo på stedet som brukes til overnatting.

Tilgang til kjøkken og toalett for leietakere.

Stedet egner seg godt som samlingsplass på dagtid og som utgangspunkt for dagsturer.

Granskogen formidler utleie.

Pris for dagleie kr. 500,-

Pris for døgnleie kr.1000,-

Rønningen i Bymarka

Tidligere gårdsbruk med våningshus og uthus i Leinstrandsmarka. Stedet eies av Trondheim kommune og leies ut som serveringssted for turfolk.

Når dagens driver velger å slutte, er Trondhjems Turistforening aktuell som ny driver.

Turistforeningen ønsker å gi flere tilbud til turfolk enn bare servering. Barnas turlag vil være en aktiv aktør for å motivere barn til økt friluftsliv.

Området rundt husene er åpent og markaforvaltningen planlegger å etablere et leirsted like ovenfor bygningene. Det er vann på stedet og det er mulig å etablere toalettløsninger slik at skoler kan bruke området og bygningene til uteskolesamlinger.

Lavollen i Bymarka

Tidligere gårdsbruk som nå er serveringssted. Gården eies av Trondheim kommune. Markaforvaltningen planlegger å etablere et informasjonssenter om skogbruk i "grålåven".

Det er innledet et samarbeid med Sverresborg museum med sikte på å få satt opp ei oppgangssag og ei stampemølle i Ilaelva mellom Kobberdammen og Baklidammen. Det er vann på stedet og toalettmuligheter kan etableres slik at skoler kan bruke stedet i forbindelse med uteskoleopplegg.

Tømmerholt i Estenstaddmarka

Tidligere damvokterbolig for Estenstaddammene. Stedet eies av Trondheim kommune. Bygningene søkes leid ut og det forhandles i disse dager med Strindheim idrettslag og Sportsklubben Wing om leie av bygningene. Gården har fortsatt store og åpne grasarealer.

Like ved gården ligger nedre Estenstaddam der kommunen sommeren 2004 bygde badeplass og etablerte et stort friområde. Det er vann på stedet og det er mulig å etablere toalettløsninger slik at skoler kan bruke stedet i forbindelse med uteskoleopplegg.

I samarbeid med Miljø- og Landbruksenheten i kommunen har rådmannen funnet at disse stedene i marka kan være gode utgangspunkt for uteskoleopplegg for alle grunnskolene i Trondheim. Det er tilgang på vann, det kan etableres toalett og utgifter til skyss og leie er minimale.

Andre samarbeidspartnere:

Trondheim Turistforrening

Trondhjem Turistforening tar imot elevgrupper på sine betjente hytter og selvbetjente- og ubetjente hytter. TT kan samarbeide med skolene om leirskoleopplegg/ uteskoleopplegg med tema friluftsliv.

Skolene må gjennomføre opplegget med egne lærere.

Pris pr. elev på betjente hytter kr. 295,- pr. døgn (kost og logi)

Pris pr. elev på selvbetjente- ubetjente hytter kr. 100,- til logi pluss kostpris i henhold til prisliste.

Voll Gård

Trondheim kommune har en samarbeidsavtale med Voll gård. Tema er gårdsdrift. Et av formålene for gården er å være en besøksgård for barn/ unge og voksne i Trondheim. Det finnes få andre muligheter for nærkontakt med dyr så bynært. Gårdsbesøk egner seg for dagsbesøk eller det kan drives allsidig jordbruk gjennom et år.

Pris pr. person ved dagsbesøk kr. 20,-. Det er mulig for skolene å kjøpe årskort.

Vurdering av tilbud og valgmuligheter

Skolene i Trondheim har mange tilbud i forbindelse med leirskoleopphold eller alternative leirskoler/ uteskoleopplegg og rådmannen har ikke fått meldinger som tilsier at det er behov for å øke tilbudet. Det er mye potensiale i en del av de nevnte prosjektene og ennå mange ideer i lærerpersonalet som kan realiseres. Kommunen har mange samarbeidspartnere som kan være med på å skape et godt uteskoleopplegg på den enkelte skole. Dette er ”hjelpere” for hele grunnskolen i mange sammenhenger.

At tre skoler velger å lage sitt eget opplegg, viser at det finnes muligheter i nærområdet hvor barna kan få være med på å skape sitt eget opplegg. Dette er i tråd med L97 og tanken om elevmedvirkning i planlegging og gjennomføring av et tema.

Rådmannen har det inntrykk at de betalte leirskolene gir et godt tilbud, slik at kvaliteten er man fornøyd med. Alle skolene som reiser til bemannede leirskoler velger godkjente leirskoler.

Opphold på bemannede leirskoler viser seg å variere i pris. Det er vår vurdering at prisen på disse tilbudene er rimelig i forhold til ulikhet i innhold og at det derfor kan være små marginer å hente ut i en eventuell priskonkurranse. Dette vil rådmannen imidlertid vurdere nærmere i samarbeid med innkjøpssjefen i konkrete saker. Rådmannen vil imidlertid ikke anbefale stordriftsavtaler som binder opp skolene veldig sterkt i valg av aktør.

Ekstra lønnskostnader til egne lærere som deltar på slike døgnbaserte opplegg representerer en stor kostnad for skolene. Det er behov for å revidere disse avtalene og finne fram til ordninger som er oppdatert til ny arbeidstidsituasjon for lærere, men som gir rimelig kompensasjon for ubekvem arbeidstid. Rådmannen vil holde politiske organ orientert om eventuelle endringer i utgiftsbildet.

Oppsummering

Rådmannen foreslår følgende rammer for leirskole for trondheimsskolene:

Alle elever skal ha gratis leirskoleopphold eller tilsvarende aktivitet i løpet av grunnskoletida.

1. Rektor avgjør hvilket opplegg som skal benyttes i nært samråd med elever, foreldre og skolens brukerråd.
2. Rådmannen viderefører arbeidet med ” uteskolepakke” i samarbeid med skolene og ulike lokale aktører.
4. Det gjennomføres nye forhandlinger om kompensasjon til lærere i forbindelse med overnattingsturer med elever.

Trondheim kommune

Rådmannen i Trondheim, 04.10.2004

Jorid Midtlyng
kommunaldirektør

Björg Jacobsen
saksbehandler